

הזכות לביטול חוזה

כמי שמלווים לקוחות בעסקאות בינלאומיות ופיננסיות אנו נתקלים לא אחת במקרים בהם צד לחוזה מבקש להפעיל את הזכות לבטלו. זכות ביטול חוזה, המעוגנת בד"ן, נועדה לאפשר לנפגע מהפרת חוזה להשתחרר ממנו ובכך מגינה על האינטרסים של הצד הנפגע. יתרה מזאת, זכות הביטול טומנת בחובה תכלית חברתית שכן יש בקיומה כדי להרתיע מפרי חוזה פוטנציאליים. אין חולק כי זכות הביטול מגינה על אינטרסים רבי מעלה, ברם נשאלת השאלה האם יש צורך לתת למפר הזדמנות לתקן את ההפרה בטרם ביטול החוזה והאם יש להפעיל זכות ביטול מייד כשמתגלית עילת הביטול או שניתן להמתין עם כך ימים/חודשים/שנים מבלי שהזכות אובדת. הדין קובע כי השימוש בזכות הביטול כפוף למגבלת הזמן הסביר, אשר משתנה בהתאם לנסיבות העניין. לשון אחר, ביטול החוזה צריך להיעשות תוך זמן סביר, אחרת, מאבד הנפגע את ברירת הביטול. מגבלת הזמן הסביר נועדה להגן על אינטרס ההסתמכות והציפיות הלגיטימיות של המפר, כאשר נקודת המוצא הינה כי אין לחשוף את המפר לחוסר ודאות ביחס למעמד החוזה לאורך זמן.

בית המשפט העליון נדרש לאחרונה לשאלת הצורך במתן הזדמנות לתקן הפרה ולשאלה האם נפגע מהפרת חוזה איבד את הזכות לבטלו כאשר חלפו כשלוש שנים ממועד הפרת החוזה. בית המשפט העליון קבע, כי באשר מדובר בהפרה יסודית של ההסכם, אשר מוגדרת כהפרה שניתן להניח לגביה כי אדם סביר לא היה מתקשר בהסכם אילו ראה את ההפרה ותוצאותיה מראש, לא נדרש מהצד הנפגע ליתן לצד המפר ארכה לריפוי ההפרה. בנוסף, בנסיבות המקרה קבע בית המשפט כי לא הוכח כי נגרם כל נזק למפר כתוצאה ממועד הביטול המאוחר ומכאן כי לא נפגע אינטרס לגיטימי של המפר אשר יש בו כדי להצדיק שלילת זכות הנפגע לביטול החוזה מפאת הפרתו היסודית.

בית המשפט העליון הוסיף וקבע, כי תוצאה לפיה מדובר בביטול כדין עולה בקנה אחד עם השאיפה להרתיע מפרי פוטנציאליים, שכן לא ייתכן כי מפר במשך שנים יצא נשכר מן החוזה. פסק דינו של בית המשפט העליון מלמדנו איפוא, כי דרישת הזמן הסביר צריכה להיבחן נוכח מכלול הנסיבות ולגופו של עניין. עיננו הרואות, ייתכנו מקרים בהם מתן הודעת ביטול בחלוף שלוש שנים לאחר ביצוע הפרת חוזה, מהווה מסגרת זמן סבירה, בהתחשב בכך כי מדובר בהפרה מתמשכת ויסודית.

עם זאת, חשוב לפנות לעורך דין המתמחה בתחום מייד עם היוודע דבר ההפרה, ובוודאי כאשר מתכוונים ליתן הודעת ביטול וזאת על מנת לבחון האם ניתן לעשות שימוש בזכות ביטול החוזה בנסיבות המקרה הספציפיות, באשר משלוח הודעת ביטול כאשר לא קיימת זכות כזו מהווה לכשעצמו הפרה של ההסכם.

*מאת: שירה פורת

* הכותבת מתמחה במשרד אפיק תורג'מן בתחום העסקאות הבינלאומיות, תאגידים והליטיגיה האזרחית. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו.

גליון מס' 4226
4/7/2011

מה בגליון?

מידע בלעדי

מכרזים

עורכת: אילת אלוני-כהן 03-5635069

מחלקת שירות לקוחות: סימה אסביה 03-5635073

מחלקת מכירות: 03-5635000

מען: דרך פתח תקוה 96-98 תל אביב 67138

פקס: 03-5635075

מובהר בזאת כי המערכת אינה אחראית, במישרין או בעקיפין, לתוכן הפרסום ו/או לאמיתות מצגיו, לרבות כל מצג שיש בו להעיד על תכונות המפרסם או המוצר או השרות המוצע, והאחריות הבלעדית אפוא לתוכן הפרסום ולכל עניין המשתמע ממנו היא על המפרסמים בלבד.